

**Természeti védelmi hatáselemzés
a Környe Ipari Park bővítésével érintett
ökológiai puffertérület
felülvizsgálatához**

www.oko-design.hu

ÖKO
Környezetvédelmi
Design
Beruházó és Tanácsadó Kft.

2012. március

Hüvös-Récsi Annamária
okl. biológus, környezetirányítási szakértő

Közreműködő szakértő:

*

Musicz László
*okl. építőmérnök – humánökológus
környezet- és természetvédelmi szakértő
SZTV, SZTYV, SZKV-vf, SZKV-hu, KV-SZ*

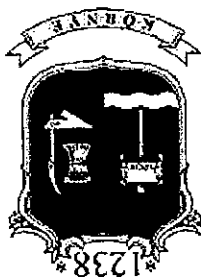
Musicz László

Felelős tervező:

*

Beke László
polgármester
Képviselő:

Környe Község Önkormányzata
2851 Környe, Alkotmány u. 2.

Megbízó:

*

Székhely: 2890 Tata, Bacsó Béla út 58.
Tel.: (30) 247-0613
E-mail: okodesign@gmail.com
www.oko-design.hu

Készítette:

*

TARTALOM

1. Bevezető.....	4
2. A szabályozás módosításával érintett terület és tagabb környezetének természetvédelmi szempontú értékelése.....	5
3. A Tatai Öreg-tó természetvédelmi helyzetének áttekintése.....	9
4. A vizsgált terület természetvédelmi értékelése.....	20
4.1. Növénytani, élőhelyi jellemzés.....	20
4.2. A terület jelentősége a Tatai térségben telelő vadludak táplálkozásában és vonulásában.....	24
5. A tervezett iparfejlesztés természetvédelmi hatásainak elemzése.....	26
5.1. A felhasználásra kerülő élőhelyek viszonylatában.....	26
5.2. A Tatai Öreg-tó és a Natura 2000 területek vonatkozásában.....	26
5.3. A térségbeli vadlud táplálkozóhelyek tekintetében.....	27
5.4. A térségben húzódo madárvonulási útvonalakra gyakorolt hatások.....	30
6. Az ipari park fejlesztés természetvédelmi szempontból még tolerálható szintjének meghatározása.....	33
7. Összefoglalás.....	36
Irodalomjegyzék.....	37
MELLÉKLETEK.....	38

1. Bevezető

A Tatabánya-Környe Ipari Park mintegy 450 hektáros területének egyharmada Tatabánya határába esik, kétharmada pedig Környe közigazgatási területére. A folyamatosan bővülő beruházások, további befektetések előkészítéséhez a környei szabályozási terv módosítása szükséges, mivel a jelenleg hatályos szabályozási tervben távlati fejlesztési területként szereplő mezőgazdasági övezet jelentős része a térségben kijelölt Nemzeti Ökológiai Hálózat pufferterrületére esik. Az ipari célú hasznosíthatóság érdekében az ökológiai pufferterrület határainak felülvizsgálata szükséges, amelynek keretében elsősorban azt szükséges tisztázni, hogy az ipari célú hasznosítás mennyiben befolyásolja negatívan a Tatabánya-Környe Ipari Park területén található táplálkozói körülményeit. A kérdés megválaszolása azért is lényeges, mert a szóban forgó fejlesztési terület néhány kilométeres térségben húzódik a tatabányai Környe-Környe (mint a Kárpát-medence egyik legfontosabb vadlud pihenőhelyén) teletó vadludcsapattal legjelentősebb táplálkozóterrületére. Ezek hosszú távon csakis egy ökológiai hálózat pufferterrületének révén őrizhetőek meg.

Környe Község Önkormányzata az ökológiai hálózat határainak felülvizsgálatához szükséges természetvédelmi hatáselemzés elkészítésére az ÖKO-DESIGN Környezetvédelmi Beruházó és Tanácsadó Kft-t kérte fel.

Az Öko-Design Kft. a hatáselemzés elkészítéséhez felhasználta az elmúlt 20 év során a térségben végzett madártani megfigyeléseket, amelyek kiértékelésével valóban követhető módon vizsgálhatók felül az ökológiai hálózat pufferterrületének környei határai.

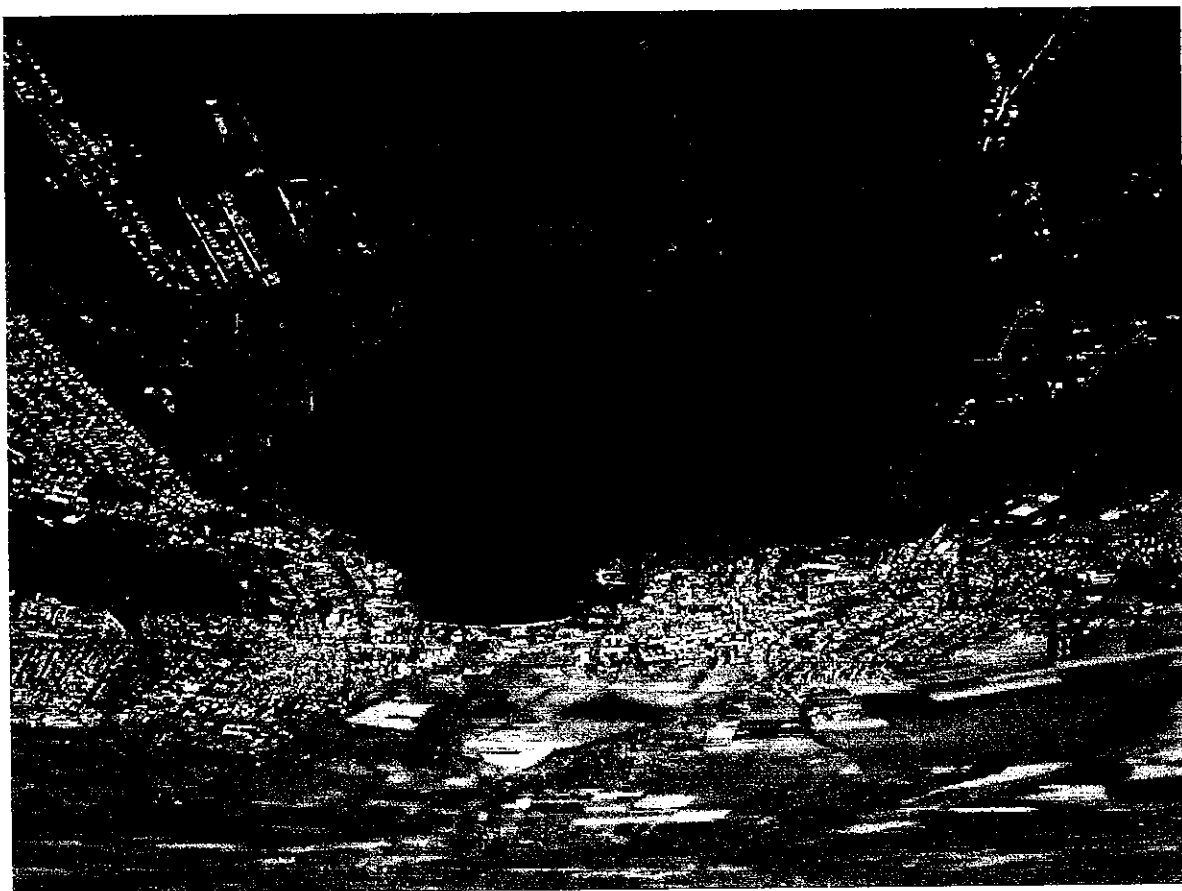
1. ábra: A vizsgált fejlesztési terület nyugati felől (Fotó: Varga N.)

2. A szabályozásmódosítással érintett terület és tágab környezetének természetvédelmi szempontú értékelése

A Szentgyörgypuszta környezetében tervezett ipari park-bővítés természetvédelmi hatásait elsősorban a Tatai Öreg-tó viszonylatában szükséges vizsgálni. E hatások sorában is kiemelten kell foglalkozni a tavon telelő különböző vadudftajok táplálkozási körülményeivel, a nyugodt táplálkozótérületek megőrzésének kérdésével.

A Tatai Öreg-tó és környéke a Natura 2000 mellett 1989 óta a 119/2011. (XII.15.) VM rendelet szerinti a Ramsari Egyezmény hatálya alá is tartozik. E nemzetközi természetvédelmi jelentőséggel bíró terület tágab
környezetében olyan – a Nemzeti Ökológiai Halózathoz tartozó – területek húzódnak, amelyek részben az ökológiai folyosó-jelleget biztosítják, részben pedig az Öreg-tavon gyűlkező madarak táplálkozását szolgálják. Ilyen puffertérületek húzódnak Szentgyörgypuszta szűkebb tágab
környezetében is (2. ábra).

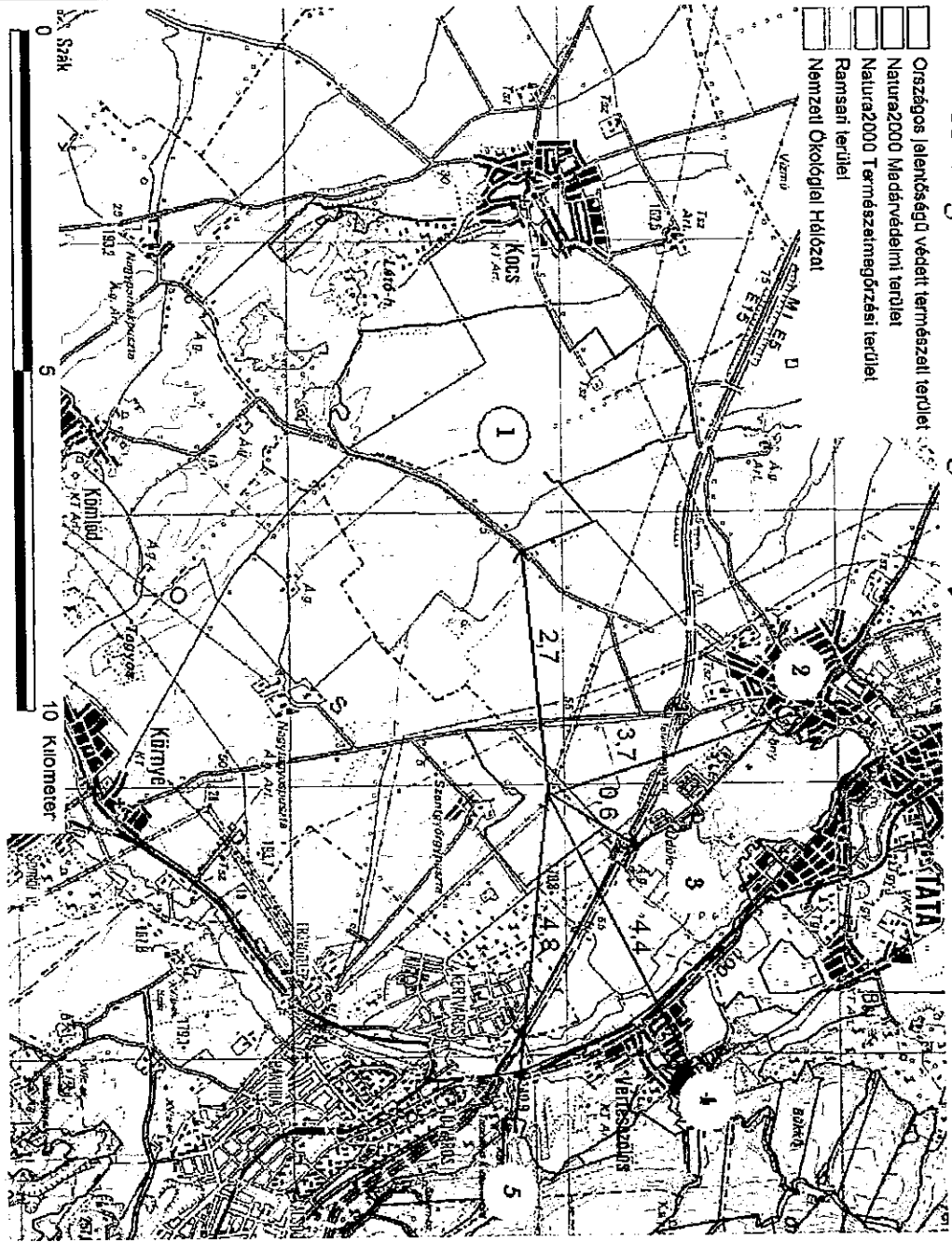
Környe-Szentgyörgypuszta tágab
környezetében országos vagy helyi jelentőségű védett természeti terület nincs. A legközelebbi ilyen területek Tatan (Öreg-tó, Kálvária-dom), Vértesszőlőson (Eldömber-telep) és Tarabányan (Gerecsei Tájvédelmi Körzet) húzódnak. A legközelebbi Natura 2000 terület a Tatai Öreg-tó Különleges Madárvédelmi Terület, mely az Öreg-tó körül és az Altal-ér völgyében (Tata, Vértesszőlős, Tarabánya, Naszály és Szomod közigazgatási területén) került kijelölésre, valamint a Tata-Kocs környéki mezőgazdasági területeken (3. ábra).

2. ábra: A tágab
környezetének természetvédelmi szempontból legjelentősebb területe a Tatai Öreg-tó

A vizsgált terület távolsága a környező védett és Natura 2000 területektől

- Országos jelentőségű védett természeti terület
- Natura2000 Madárvédelmi terület
- Natura2000 Természetmegtórási terület
- Ramsari terület
- Nemzeti Ökológiai Hálózat

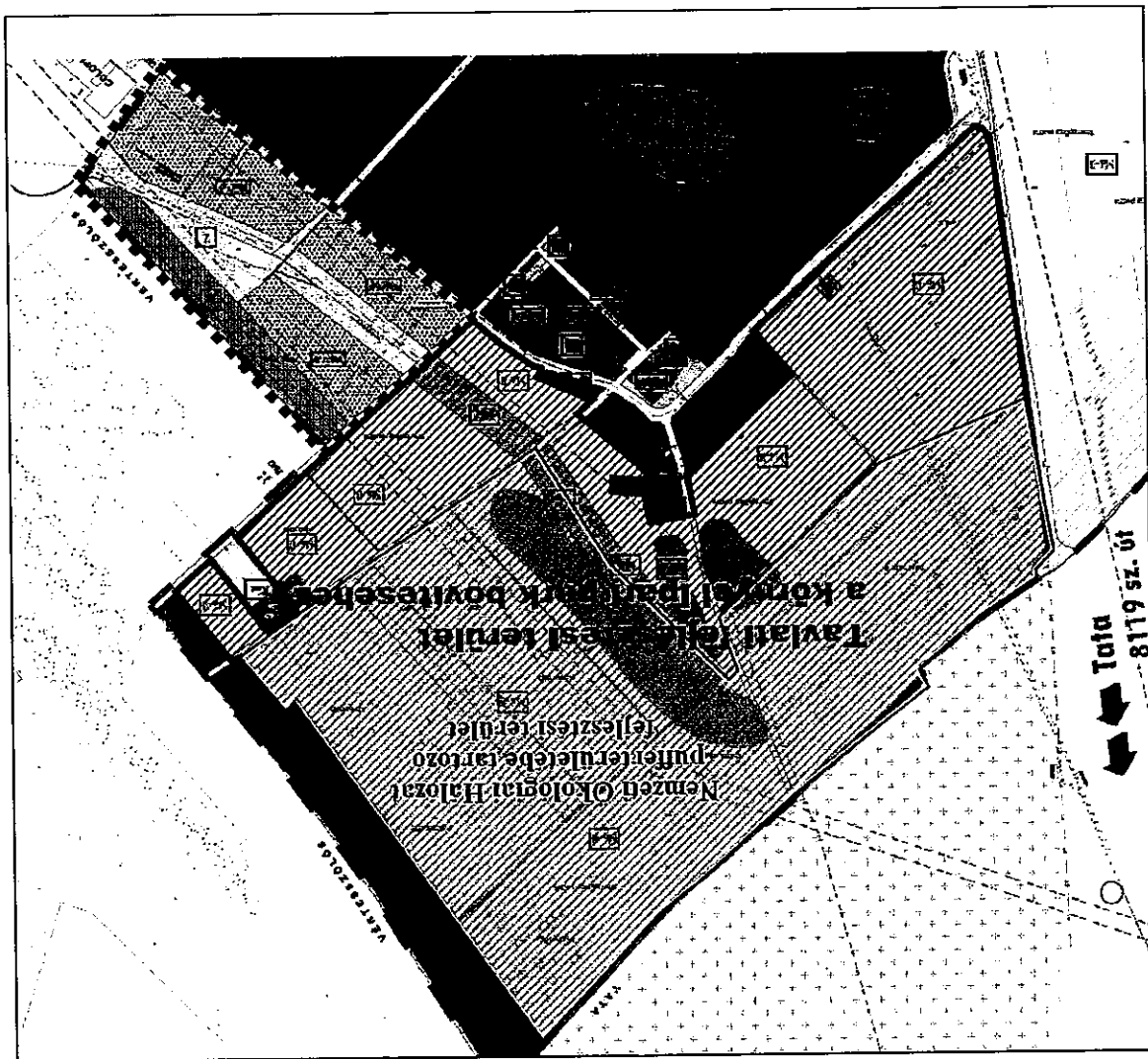

- 1 Tarnai Öreg-tó SPÁ kocsai területteregysége
- 2 Tarnai Kakvinita-domh
- 3 Tarnai Öreg-tó SPÁ és Ramsari terület
- 4 Vérteszabosi Elicember Telep
- 5 Gerecsesi TK

3. ábrán

A Környei Ipari Park tervlati fejlesztésére a jelenleg hatályos szabályozási tervben kijelölt terület mintegy 331 hektár. Ebből 222 ha 8764 m² esik a Nemzeti Ökológiai Hálózat pufferterrületére (ld. 1. függelék) és 108 ha 1375 m² a pufferterrület határain kívülre (ld. 2. függelék).

Jelen tanulmány keretében a pufferterrületre eső 222,9 ha területet vizsgáljuk természetvédelmi szempontból, míg az azon kívüli eső iparfejlesztési elképzeléseket adottnak – illetve a jogszabályi kereteken belüli természetvédelmi szempontból nem kitógasolhatónak – tekintjük, azok vonatkozásában természetvédelmi korlátozás nem áll fenn (4. ábra).

4. ábra: Az érintett távlati iparfejlesztési terület Környe község szabályozási tervében

A környei határba eső mintegy 223 hektáros ökológiai pufferterrület szorosan összefügg a tatai határral húzódó több száz hektáros hasonló pufferterrülettel. A szűkebb térségben hasonló pufferterrületeket jelöltek ki az Által-ér völgyében, az Öreg-tó környékén illetve a Nagyospusztai környéki mezőgazdasági területeken (5. ábra). Ezek közös jellemzője, hogy a Tatai Öreg-tavon telető többtízszeres vadludcsapatok kiemelkedő jelentőségű éjszakai előgyülekezői illetve táplálkozóterületei.

A Nemzeti Ökológiai Hálózat területtel Környe-Szentgyörgypuszta térségében

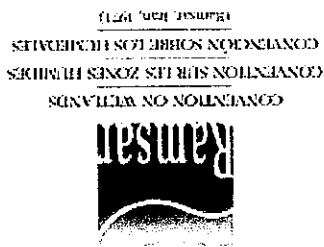
5. ábra

3. A Tatai Öreg-tó természetvédelmi helyzetének áttekintése

Az Öreg-tó a maga 220 hektáros felületével a Közép-Dunánúli Régió egyik legnagyobb vízfelületének számít. A Magyarország első (több száz éves halászhagyományokkal rendelkező) halastavaként is számon tartott tó árvízvédelmi szerepe jelentős, de egykor nemzetközi vízisport versenyeik színterévé is jegyeztek, valamint több ezer furdózó és turista pihenőhelyeként üdülési, idegenforgalmi szerepe is kiemelkedő. A történelmi épületekkel, műemlékek sokaságával övezett tó sokarcúságot növeli, hogy a sok évszázados hadászati, gazdasági jelentősége mellett a természetvédelem nemzetközi porondján is rangos helyszíneként ismerik: a Ramsari Egyezmény által is védett vízimadár-telőlőhelyként. Kéves olyan vízfelület ismert Európában, amely ilyen sokrétűen lenne hasznosítható és mindez egy ilyen kicsiny – nemzetközi mércével mindenképpen annak tekinthető – területen. A tatai Öreg-tó az európai tradicionális vadludgyülemelőhelyek sorában különleges helyet foglal el, hiszen mindössze 220 hektáros vízfelületével az egyik legkisebb olyan tó, mely a nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyek védelméről szóló Ramsari Egyezmény jegyzékében szerepel. Sajátos helyzetét erősíti azon tény is, hogy miközben vizgyűjtője az elmúlt évtizedek átgondolatlan területfejlesztési és iparpolitikájának jellemző – rendkívüli mértékű környezetkarosodással járó – szintere volt és szűkebb környezetét is igen összetett antropogén határendszer terheli, mégis az egyik legtragosabb magyarországi vadlud-telöccentrumnak tekinthető. A téli időszakban leeresztésre kerülő tó sekély vizen, nagykitérjedésű zátonyain naponként több tízezer lúd és ugyancsak több ezer egyéb vízimadár is megpihen.

Tatai-tavak Ramsari-terület

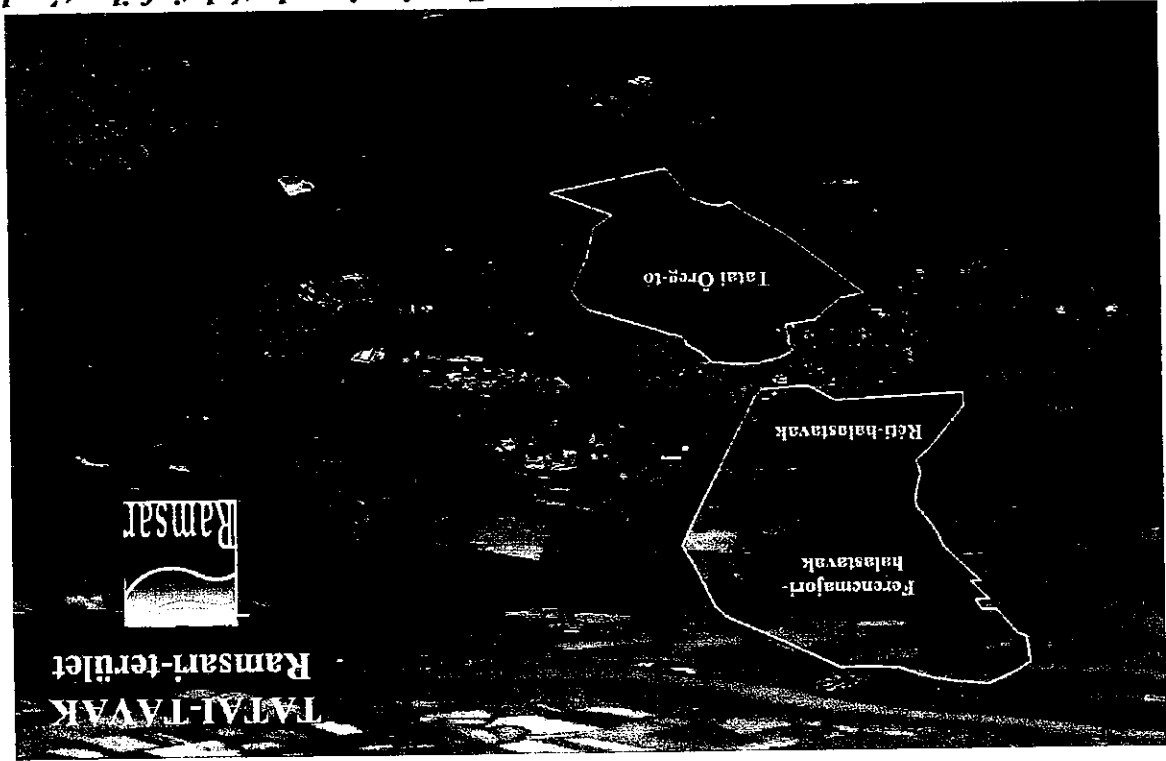
Fejlesztési területtől való távolsága: 600 m

A Tatai-tavak környezete két ütemben került az 1992. évi XLII. törvénnyel kihirdetett Ramsari Egyezmény hatálya alá. Első ütemben 1989-ben hirdette ki a környezetvédelmi miniszter az Öreg-tó és közvetlen környezetének (összesen 269 hektárnak) a nemzetközi egyezmény hatálya alá kerülését. Ehhez az Öreg-tó 220 hektáros vízfelülete, valamint a közvetlen tóparti erdőterületek tartoztak.

Második ütemben az Öreg-tóól északra elterülő vizes élőhelyláncolat került 2006-ban az egyezmény listájára, összesen 1364,3 ha kiterjedésben. E bővítési területbe a Réti-halastavak, Fényes-furdó és Ferenccsajori-halastavak és közvetlen környezetük tartozik. Mindezekkel együtt a „Tatai Tavak” Ramsari-terület hatálya alá tartozó földrészek teljes kiterjedése 1633,3 ha, ezeket a 119/2011. (XII.15.) VM rendelet szabályozza.

7. ábra: A Környe-Szenigörpuzsa környezetében ipari park távlati fejlesztéssel érintett terület a „Tatai-tavak” Ramsari-területet nem érinti, de annak határái mintegy 600 méterre megközelíti.

6. ábra: A két ütemben kialakított Tatai tavak Ramsari terület

